

NOI ACHIZIȚII INTRATE ÎN PATRIMONIUL MUZEULUI NAȚIONAL LEGATE DE REVOLUȚIA DE LA 1848 DIN ȚĂRILE ROMÂNE

LUCIA BIELTZ

Oricât de valoros și de complet ar fi patrimoniul unui muzeu este imposibil de presupus un moment în care acest patrimoniu ar deveni o entitate la care nu mai trebuie adăugat nimic. Unul dintre mijloacele majore de îmbogățire a oricărui fond muzeistic îl constituie indiscutabil achizițiile și donațiile. Așadar, acțiunea de achiziționare și valorificare a unor documente legate de profilul fiecărui muzeu este o preocupare majoră și susținută a specialiștilor din domeniul muzeografiei.

În cadrul prezentării de față am selectat o mică parte dintre achizițiile intrate în fondul muzeului, și anume câteva dintre acele documente ce se referă la revoluția de la 1848. Mai precis, am putea spune că majoritatea documentelor în cauză sînt legate de participanți la evenimentele revoluționare ale anului 1848.

Astfel, printre cele mai recente obiecte intrate în patrimoniul muzeului se remarcă două piese care au aparținut lui C. A. Rosetti. Participant la pregătirea și conducerea revoluției, C. A. Rosetti a făcut parte din grupul acelor revoluționari care au apărut cu fermitate programul revoluționar și au luptat pentru aplicarea lui. Lui C. A. Rosetti îi datorăm, în mare parte, publicarea în presa revoluționară a acelor articole care dezbăt problema emancipării naționale, completînd și întărind prin aceasta ideile exprimate de „Proclamație”. De altfel ar fi greu să vorbim de evenimentele de la 1848 fără a aminti de multilaterală personalitate a lui C. A. Rosetti. În 1898, cu ocazia aniversării semicentenarului revoluției, ziarul „Românul” spunea despre Rosetti: „cu căldura și entuziasmul său a luat parte la toate evenimentele mari care au creat România modernă de azi”¹.

Spuneam mai sus că muzeul a achiziționat două obiecte legate de marea personalitate a lui C. A. Rosetti: un bust, de dimensiuni reduse, 15×7 cm, turnat în bronz și așezat pe un mic soclu de formă pătrată. Această mică sculptură ni-l înfățișează pe C. A. Rosetti la o vîrstă înaintată, imagine surprinsă și de unele fotografii apărute în presa timpului² sau în publicațiile de specialitate, cu mențiunea „C. A. Rosetti în anii din urmă”³. Sculptura, achiziționată de muzeu, a fost executată la Școala de arte și meșteșuguri din București, a cărei stanță se află, de altfel, pe soclul bustului.

Din aceeași sursă (descendenți ai familiei, respectiv strănepoata lui Horia Rosetti, al cincilea fiu al lui C. A. Rosetti) ne-a provenit un toc de scris, care posedă și însușirea de a putea fi folosit și în calitate de creion cu mină. Tocul este din argint frumos cizelat, cu motive florale neregulate, iar în partea opusă peniței

¹ Ziarul „Românul”, din 8–9/19–20 aprilie 1898.

² Ibidem.

³ Vasile Netea, C. A. Rosetti, București, 1970, p. 288–290.

tocul are o formă îngroșată pe care apare o emblemă. Penița tocului este din aur și poartă inscripția „MALLAT BREVETE“. Descendentă lui C. A. Rosetti prezintă obiectul ca toc cu sigiliu ce a aparținut lui C. A. Rosetti. Părerea noastră este că ceea ce apare pe toc, în partea opusă peniței, nu este un sigiliu, ci doar o emblemă. Această afirmație ne-o bazăm în primul rând pe faptul că aplicarea acestui pre-

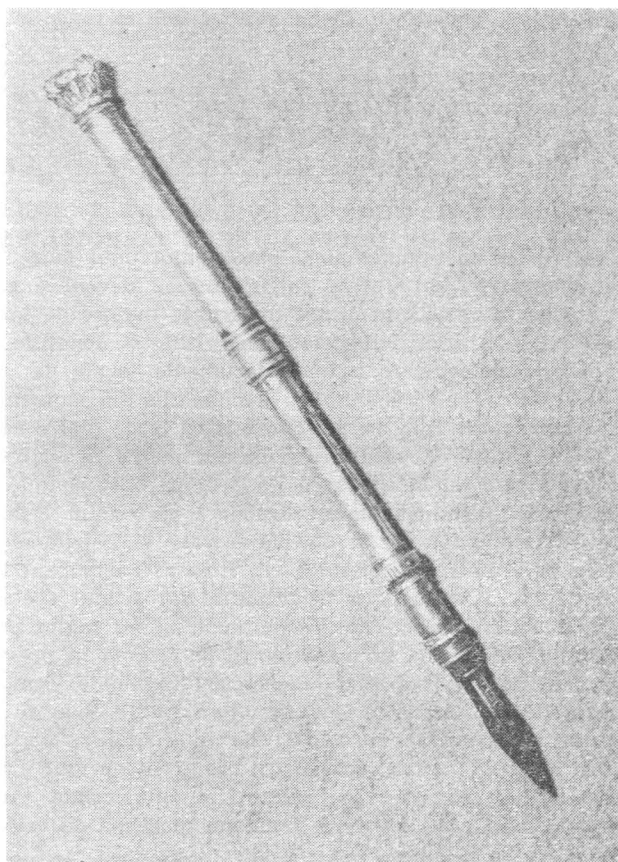

Fig. 1 — Toc de scris, care a aparținut lui C. A. Rosetti.

supus sigiliu în ceară, tuș sau plastilină nu duce la nici un rezultat pozitiv. În plus, pe corespondența lui C. A. Rosetti (evident, aceea pe care am putut-o consulta) nu găsim reprezentarea pusă în discuție⁴. De altfel însăși incizia ce apare pe toc e mult prea mică pentru a servi ca sigiliu. În acest context, însă, principala problemă este apartenența tocului la persoana lui C. A. Rosetti și mai puțin faptul dacă a fost, sau nu, folosit ca sigiliu.

Emblema ce apare pe toc este compusă dintr-un craniu din care ies trei flori nestilizate. Din cele două elemente prezente pe toc, unul face parte în mod categoric din stema familiei Rosetti. Analiza documentelor, a câtorva sigilii reproduse

⁴ Arhivele St. Buc., Fond Saint Georges, pachet XIII, dosar 10.

în documente, a unui sigiliu aflat la Cabinetul numismatic al Bibliotecii Academiei R. S. R. ne permit să susținem această idee.

Sigiliul, care se găsește la Biblioteca Academiei, este din 1812 și a aparținut unui membru al familiei Rosetti — Rosetti Răducanu. Sigiliul este aplicat în ceară roșie și are o formă dreptunghiulară. Legenda (puțin deteriorată) este înscrisă pe

Fig. 2 — Masa de lucru, care a aparținut lui I. E. Rădulescu.

o eșarfă : „Serenio aut nubilo sospes“ — iar în centru apare o cupă, cu tortițe, din care ies trei trandafiri stilizați⁵. În lucrarea *Familia Rosetti* a generalului Radu Rosetti se arată că armele întrebuintate de familia Rosetti sînt : „pe un scut tăiat, de argint și albastru (azur) o cupă de argint cu trei roze ieșind din ea, iar deviza „Serenio aut nubilo sospes“ (în senin și în negură teafăr)⁶.

Analizînd în continuare stema Rosetteștilor lucrarea menționează : „Peceteile din veacul al XVIII-lea poartă aceste arme, pe cîteva cupa lipsește, iar cele trei roze legate împreună cu o panglică pe care este scrisă deviza, sînt așezate de-a dreptul pe scut“. Autorul presupune chiar că, la început, blazonul familiei purta numai cele trei roze cu deviza ; „cupa mi se pare a fi o adăugire, de gust îndoielnic, a lui Constantin Cupariul“⁷ — paharnic în Țara Românească la 1627. Aceeași genealogie prezintă o ascendență comună pentru ramurile Rosetteștilor din Moldova și Țara Românească. Primul argument adus în sprijinul acestei ipoteze este stema : „încă prima generație cunoscută (din Țara Românească — n.n.) avea același herb cu ramurile moldovenești, un vas cu trei roze“.

Din cele expuse pînă acum se desprinde neîndoielnic un fapt și anume, cele trei roze nestilizate, care apar pe emblema reprezentată pe toc, fac parte din stema familiei Rosetti. În consecință, apartenența tocului la familie este incontestabilă, cu atît mai mult cu cît am văzut că cele trei roze constituiau, în cadrul stemei Rosetteștilor, elementul nealeatoriu. Păstrarea unui singur element din stema fami-

⁵ Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul numismatic — Sigiliu 22.

⁶ General Radu Rosetti, *Familia Rosetti*, București, 1938—1940, vol. I, p. 12.

⁷ General Radu Rosetti, *op. cit.*, p. 13.

liei și compunerea lui cu un alt element este o procedură des întâlnită în domeniul heraldicii. Ceea ce este dificil de interpretat, cel puțin în faza actuală a cercetărilor, este prezența pe stemă a celui de al doilea element, acel craniu.

Cu toate acestea, așa după cum am mai afirmat, considerăm că obiectul în discuție a aparținut, în mod sigur, unui membru al familiei Rosetti. Având în vedere însă că tocul a fost achiziționat de la o descendentă directă a lui C. A. Rosetti, că el este oferit împreună cu bustul amintit și cu două cărți care au aparținut Mariei Rosetti, ținând seama și de faptul că în posesia ofertantei se mai găsesc și alte obiecte legate de C. A. Rosetti și familia sa, apreciem acestea drept dovezi în sprijinul ideii după care obiectul prezentat a aparținut lui C. A. Rosetti.

Afirmam mai sus că muzeul a achiziționat din aceeași sursă două cărți ce au aparținut Mariei Rosetti, soția lui C. A. Rosetti. Este îndeobște cunoscut că Maria Rosetti, născută în insula Guernesey pe numele de Maria Grant, a fost o figură luminoasă în cadrul evenimentelor de la 1848 și a luptat pentru reușita ideilor pașoptiste. Maria Rosetti considera că nu numai bărbaților le revine sarcina de a se devota cauzei revoluționare, de aceea face un cald apel la femei, dorind să le mobilizeze prin cuvântul și exemplul său. La 3 august 1848 Maria Rosetti arăta că dorește să dea lecții de limba engleză pentru a putea depune „banii aceștia pe altarul patriei”⁸.

În perioada revoluției, în cea a exilului sau după revoluție, Maria Rosetti s-a dedicat cu abnegație celor mai înaintate idealuri promovate de generația sa.

Prezența semnăturilor autografe ale Mariei Rosetti pe cărțile în discuție constituie cel mai important argument în susținerea ipotezei după care aceste cărți au aparținut soției lui C. A. Rosetti. Una dintre cărți, în limba franceză, editată la Paris în 1893, este tragedia *Horace* a lui Pierre Corneille. Cartea a fost semnată de două ori, cu cerneală neagră — Marie Rosetti. A doua carte a fost editată la Leipzig, în 1890, și este un ghid de conservare în limba engleză modernă, cu un vocabular englez-francez. Cartea are trei semnături ale Mariei Rosetti, una în cerneală pe copertă și două în interior cu creionul. Pentru a ne putea pronunța asupra autenticității semnăturilor am consultat câteva scrisori ale Mariei Rosetti aflate la Arhivele Statului și am constatat o categorică asemănare între grafia scrisorilor și a iscăliturilor de pe cărți⁹.

Un alt obiect intrat în patrimoniul muzeului este o masă de lucru ce a aparținut lui Ion Eliade Rădulescu. Fruntaș revoluționar la 1848, Eliade Rădulescu și-a legat numele de cele mai importante momente ale pregătirii¹⁰ și desfășurării revoluției în Țara Românească. La 9 iunie 1848 Eliade dădea citire „Proclamației” revoluționare în fața maselor strînse la Islaz. Membru în guvernele revoluționare și mai târziu membru al Locotenenței, lui Eliade îi revine și meritul de a fi tipărit, în tipografia sa, cele mai importante documente ale revoluției de la 1848¹¹.

Masa de lucru, care a aparținut lui Eliade Rădulescu, are dimensiuni reduse 118/56 cm și o înălțime de 75 cm. Masa prezintă posibilitatea plierii părților laterale, de formă rotundă, are două picioare masive, octogonale, sprijinite fiecare

⁸ „Pruncul român”, nr. 22, din 3 august 1840.

⁹ Arh. St. Buc., Fond Saint Georges, pachet XIII, dosar 19.

¹⁰ E. Winterhalder, *Desrobirea României*, în „Pruncul român”, I, 1848, p. 5–6 și „Vestitorul românesc”, XII/1848, p. 187–188.

¹¹ Anul 1848 în Principate, tom. II, p. 511, nr. 900.

pe cîte două cerculețe. În spațiul dintre cerculețe se găsește o porțiune sculptată ce se deosebește ca esență și culoare de restul materialului întrebuințat. Picioarele mesei sînt îmbinate la bază printr-o placă masivă (de 5 cm grosime), care are forme rotunjite. Esența folosită este probabil bradul, placat cu lemn de trandafir, totul lăcuit și prezentînd din punct de vedere al culorii o gamă de nuanțe ale

Fig. 3 — Fotografie reprezentînd pe Ioan Pipoș și Petru Pipoș împreună cu familia,

maroului. Lipsa încrustațiilor, formele relativ rotunjite, posibilitatea plierii părților laterale, prezența sertarului (deci tenta de netă utilitate) sînt cîteva argumente ce pledează pentru o mare apropiere între stilul de execuție al obiectului respectiv și stilul *biedermeier*. Partea sculptată însă, cea care apare la baza picioarelor, a fost făcută dintr-o esență tare, cum ar fi stejarul; este o sculptură masivă, reprezentînd frunze, cu nervuri longitudinale, dispuse pe două părți (sus 18 și jos 7). Porțiunea sculptată se deosebește nu numai ca esență de restul obiectului, dar și ca stil de execuție, apropiindu-se mai mult de *imperialul francez* decît de *biedermeier*. Din cele expuse pînă acum rezultă că nu putem include obiectul în limitele precise ale unui stil clasic de mobilier. Este evident că în execuția obiectului a intervenit în mare măsură imaginația celui ce l-a lucrat. Bazîndu-ne pe această afirmație

înclinăm să credem că masa de lucru care a aparținut lui Eliade Rădulescu este opera unui meșter autohton.

Masa a fost achiziționată de la o descendentă directă, respectiv nepoata lui Ion Eliade Rădulescu. Faptul că obiectul a aparținut lui Eliade este confirmat, în cea mai mare măsură, de un act de partaj, întocmit la Notariatul județului Ilfov,

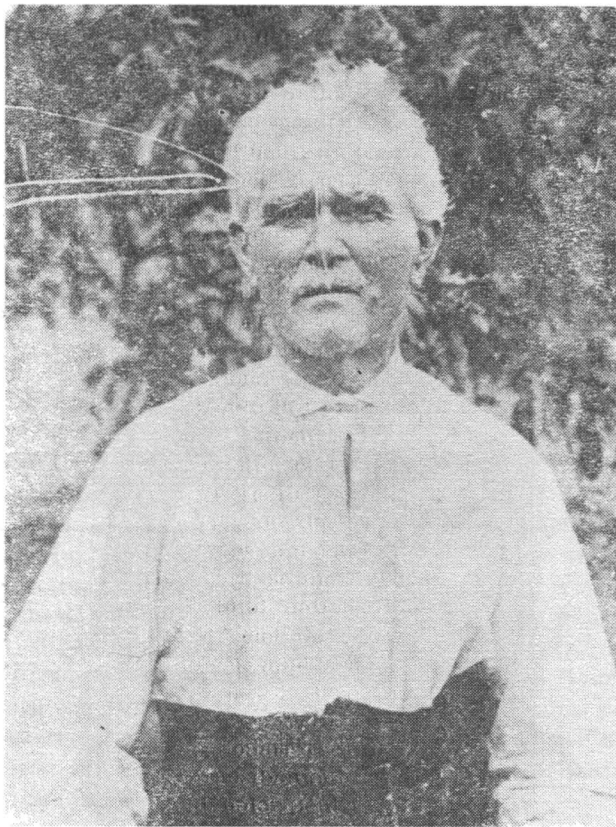

Fig. 4 — Fotografie care îl reprezintă pe Ioan Bologa (1830—1905).

În anul 1925, ian. 29. Partajul se făcea între nepoții lui Ion Eliade Rădulescu, iar actul cuprindea între alte capitole și pe cel referitor la „suvenirurile de familie“. Astfel se menționează „biblioteca, documentele și manuscrisele rămase de la bunicul nostru, portretele de familie, tabloul reprezentându-l în prima tinerețe pe bunicul nostru¹², masa de lemn de trandafir și dulapul din lemn de nuc cu sculpturi“¹³. Masa de lucru pusă în discuție mai sus și menționată de actul de partaj i-a revenit nepoatei Maria Bădescu, care de altfel păstrează și actul amintit.

Legat direct de revoluția de la 1848 din Țara Românească, Muzeul de Istorie al R. S. R. a achiziționat și unul dintre exemplarele tipărite ale „Proclamației“ de

¹² Actualmente se găsește la Muzeul Universității.

¹³ Actualmente se găsește la Muzeul din Tîrgoviște.

la Islaz. Textul „Proclamației” a fost tipărit în timpul evenimentelor revoluționare pe foi volante, ce au o dimensiune de 65×47 cm. Totodată, același text a fost tipărit pe un formular, gen carte, cuprinzând 6 pagini, format 39×25 cm și un formular gen broșură cu 14 pagini, format 20×12 cm. „Proclamația” achiziționată de muzeu face parte din categoria formularelor de tip mare 65×47 cm, foi volante scrise pe o singură față, pe șase coloane. Un formular identic a fost folosit și la Islaz la 9 iunie 1848, semnat apoi de membrii guvernului provizoriu¹⁴. Același gen de formular a servit și pentru scrierea „Proclamației” în limba franceză și germană¹⁵.

În mod incontestabil, tipul de document în discuție prezintă din punct de vedere diplomatic o nuanță de solemnitate în plus, lucru care explică, între altele, folosirea lui în cazurile deosebite. Probabil că formulare identice au fost folosite și în București, la 11 iunie 1848 și domnitorul a depus semnătura tot pe un astfel de act. Aceasta, desigur, nu exclude folosirea aceluiași tip de formular în județe pentru „tălmăcirea constituției” și depunerea jurământului¹⁶ sau pur și simplu pentru înmînarea lui participanților la evenimente¹⁷.

Documentul achiziționat de muzeu, deși nu are nici o adnotare ulterioară tipăririi, rămîne a fi important în primul rînd prin conținut (mă refer la textul „Proclamației”) și în al doilea rînd ca formular-tip, așa cum am menționat mai sus.

Referitor la revoluția din Transilvania, Muzeul de Istorie al R. S. R. a achiziționat o fotografie inedită, în care apare și Ioan Pipoș, participant direct și de frunte la revoluția de la 1848.

Ioan Pipoș s-a născut în Hondol, comitatul Hunedoara, în 1822 și a studiat dreptul la Cluj și Academia minieră la Schemnitz¹⁸. Evenimentele de la 1848 îl găsesc în serviciu la Tesauriatul din Sibiu. Animat, ca și alți tineri ai generației sale, de dorința emancipării naționale și sociale, spirit erudit și clarvăzător, Ioan Pipoș s-a dedicat de la început, cauzei revoluționare. Participînd la organizarea marii adunări populare de la Blaj din 3/15 mai 1848, a fost ales membru al Comitetului național. În această calitate a semnat, în septembrie 1848, procesul verbal al celei de-a treia adunări ținută la Blaj pe Cîmpia Libertății. Pe același document apar semnăturile celor mai de seamă revoluționari transilvăneni — A. T. Laurian, S. Bărnuțiu, Avram Iancu, Axente Sever, Bălășescu, Ioan Brad și Vasile Tămaș¹⁹. În timpul revoluției, Ioan Pipoș a făcut parte din grupul tinerilor revoluționari radicali, susținuți de către Simion Bărnuțiu²⁰. Acești tineri revoluționari transilvăneni s-au pronunțat în favoarea unei înaintate tactici revoluționare și anume pentru unirea forțelor revoluționare din Țara Românească și Transilvania și continuarea revoluției românești²¹. După înfrîngerea revoluției din Transilvania, Ioan Pipoș s-a refugiat în Țara Românească, împreună cu ceilalți membri ai Comitetului național; reîntors în Transilvania, în 1852, își va continua activitatea politică (în 1861 a fost comite al Zarandului) și cea obștească, revenindu-i un mare merit în organizarea școalelor din Zarand și a liceului românesc din Brad.

În fotografia amintită mai sus, Ioan Pipoș apare împreună cu familia fratelui său, Petru Pipoș²². Membrii familiei lui Petru Pipoș stau jos, Ioan Pipoș stă în

¹⁴ Documentul se află la Muzeul de Istorie al R.S.R., inv. 32857.

¹⁵ B.A.R.S.R., Foi volante, 106.

¹⁶ Anul 1848 în Principate, tom. II, p. 513, doc. 903, p. 561, doc. 950, p. 360, doc. 784 etc. și „Monitorul român”, I, 1848, p. 17.

¹⁷ Al. Pelimon, *Revoluția română din anul 1848*, București, 1968, p. 53.

¹⁸ Enciclopedia română de dr. C. Diaconovich, tom. III, p. 605.

¹⁹ Silviu Dragomir, *Avram Iancu*, București, 1968, p. 84.

²⁰ Ibidem, p. 48.

²¹ C. Bodea, *Lupta românilor pentru unitate națională, 1834—1848*, București, 1967, p. 159.

²² Petru Pipoș, născut la Hondol în 1829, a avut în a doua jumătate a sec. al XIX-lea o susținută activitate politică. În 1858 face parte din agenția austriacă la București și are apoi o serie de responsabilități pe linie juridică.

picioare, în spatele grupului, cu brațele sprijinite ușor de spătarul scaunelor; este îmbrăcat într-un costum de culoare închisă, poartă vestă, papion și cămașă albă. Fotografia a fost executată la Cluj, cel mai probabil în perioada anilor 1880—1870. Această afirmație se bazează pe faptul că cei doi bărbați din imagine au o vîrstă de peste 40 de ani și dacă ținem seama de faptul că la 1849²³ Ioan și Petru Pipoș aveau 28 și respectiv 22 de ani, concluzia este desigur firească. Fotografia alb-negru, prezentată, are dimensiunile 10/6 și constituie un obiect original și inedit parvenind muzeului de la nepoata de fiu a lui Petru Pipoș.

O altă fotografie originală, intrată în colecțiile muzeului, îl reprezintă pe Andrei Șaguna. Mitropolit al românilor greco-ortodocși din Transilvania și Ungaria, Andrei Șaguna a avut, pe lângă preocupările bisericești sau legate de emanciparea învățămîntului, preocupări pe linie politică și de stat. Primul eveniment, de mare anvergură politică, care antrenează personalitatea lui Șaguna a fost cel de la 1848. În calitate pe care a avut-o, de președinte al comitetului național revoluționar, a mers la Viena și Innsbruck cu hotărîrile adoptate de adunarea de la Blaj, pentru a le prezenta împăratului.

Nu numai la 1848, dar chiar și după evenimentele revoluționare, Andrei Șaguna a apărut drepturile românilor și ale celorlalte naționalități conlocuitoare din imperiu.

În fotografia amintită mai sus, Andrei Șaguna stă în picioare, mîna dreaptă o ține pe lângă corp, iar stînga o sprijină pe o carte ce se află pe o măsută. Șaguna poartă capul descoperit, are o impunătoare barbă albă și este îmbrăcat într-un veșmînt bisericesc, distins și sobru. Fotografia sepia, cu dimensiunile 10×6,3 cm, a fost executată la Viena. Dat fiind faptul că fotografia îl prezintă pe A. Șaguna la o vîrstă înaintată și că Șaguna a trăit între anii 1809—1873 considerăm că ea a fost executată în jurul anului 1870.

Tot în legătură cu revoluția din Transilvania, muzeul a mai achiziționat două obiecte care au aparținut unui participant la acțiunile revoluționare armate din Munții Apuseni — Ioan Bologa. Obiectele — o fotografie și un șerpar — au fost oferite muzeului de nepotul de fiu al lui Ioan Bologa.

Fotografia sepia, originală și inedită, de 6,7×5,2 cm, îl prezintă pe Ioan Bologa bust, îmbrăcat într-o cămașă albă, cu mîneacă lungă, purtînd la brîu șerparul, care a fost de asemenea achiziționat de muzeu. Șerparul care i-a aparținut lui Ioan Bologa poartă cu prisosință amprenta timpului. Inițial obiectul a avut o culoare neagră sau maro foarte închis, acum este mult decolorat, mergînd pînă la un maro-gălbui. Cu toate acestea obiectul mai poartă urmele unei măiestre lucrături în piele, cu motive geometrice, pe trei șiruri paralele, dispuse în lungimea obiectului. Șerparul are o dimensiune de 100×18 cm și este prevăzut cu trei cataramă din metal galben pentru prindere.

Ioan Bologa s-a născut în 1830 în comuna Geoagiul de Sus, județul Alba. În documente sau în literatura referitoare la anul 1848 nu am găsit referiri directe la Ioan Bologa. Lucrul pare de altfel explicabil dacă ținem cont de faptul că Bologa a fost unul dintre cei mulți, dintre acei participanți pe care documentele în mod firesc nu-i menționează direct. Nepotul lui Ioan Bologa ne relatează că bunicul său a participat la revoluția de la 1848 în cadrul formațiunilor armate conduse de Avram Iancu. Din aceeași sursă aflăm că Ioan Bologa a fost primar al comunei Geoagiul de Sus, după 1848. În această situație, cînd mărturiile de altă natură lipsesc, cel

²³ S. Dragomir, *Studii și documente privitoare la revoluția românilor din Transilvania în anii 1848—1849*, vol. II, Sibiu, 1944, p. 147—148.

puțin pentru moment, vom ține cont de cele narative, păstrînd, bineînțeles, o notă de rezervă, necesară în astfel de cazuri. Nu este exclus însă ca o eventuală investigație a unor documente referitoare la primarul Ioan Bologa, care s-ar găsi în comuna Geoagiul de Sus, să poată atenua această rezervă.

Dacă urmărim organizarea formațiunilor revoluționare armate în Munții Apuseni, constatăm că tribunul Matei Nicola organizează tabără armată la Geoagiul de Sus, asigurînd paza drumului care ducea de la Aiud spre inima Munților Apuseni ²⁴.

În acest context ne este ușor de presupus că Ioan Bologa, tînăr de 18 ani, a participat la operațiunile armate care s-au desfășurat chiar în zona comunei sale.

În concluzie, este firesc să subliniem faptul că toate obiectele prezentate, originale și inedite, constituie o mică dar importantă parte a patrimoniului Muzeului de Istorie al R. S. România. Prin expunerea acestor obiecte în sălile muzeului se aduc date și aspecte noi referitoare la revoluția de la 1848, la acea generație ce își merită pe deplin numele, consacrat deja, de generație pașoptistă.

NOUVELLES ACQUISITIONS ENTREES DANS LE PATRIMOINE DU MUSÉE NATIONAL, CONCERNANT LA REVOLUTION DE 1848 DANS LES PAYS ROUMAINS

R é s u m é

Les pièces mentionnées dont on présente les détails concrets et les significations générales sont de facture diverse : photos des personnalités politiques et culturelles ou des participants à la révolution, objets personnels (la porte-plume de C. A. Rosetti, quelques livres ayant l'autographe de Maria Rosetti, le bureau de I. Eliade Rădulescu etc.), un exemplaire imprimé de la proclamation d'Islaz et d'autres encore.

Ayant comme méthode de recherche l'analyse et la synthèse, l'auteur fait une description succincte de chaque pièce en y ajoutant certains aspects concernant son histoire, liée à la personnalité à laquelle elle appartenait tout en précisant, le cas échéant, son exacte paternité.

On met en évidence l'importance de ces objets pour la patrimoine du musée.

²⁴ Silviu Dragomir, *Avram Iancu*, p. 128.